

Mødereferat

Dialogmøde med Nine

Onsdag den 9. marts 2023, kl. 15 i Digitaliseringsstyrelsen

Deltagere

Digitaliseringsstyrelsen:

Per Gade, Kontorchef i Kontor for NemKonto (KNK)
Morten Vesterager, Projektleder i KNK
Hannah Regitze Meins, Scrum Master i KNK
Line Jønsson Vørre, Forretningsanalytiker i KNK
Flemming Frank, Forretningsarkitekt i KNK
Mia Jensen, Jurist i Kontor for Jura
Christian Schiørring, Jurist i Kontor for Jura
Carsten Wiborg, Udbudskonsulent i KNK
Isak Christensen, Fuldmægtig i KNK
Kenneth Hansen, Jurist i KNK

Nine:

Line Kolle, Bid Manager
Nikolaj Brinch Jørgensen, Løsningsarkitekt
Helle Iversen, Salgs- og Leveranceansvarlig

Dagsorden

- 1) Introduktion og velkomst
- 2) Spørgsmål til spørgeramme
 - a. Typen af cloud
 - i. *Opfølgende tekniske spørgsmål*
 - b. 2.2) Open source
 - i. *Opfølgende tekniske spørgsmål*
 - c. Opdelingen mellem standard- og specialudviklet software
 - i. *Opfølgende tekniske spørgsmål*
- 3) Eventuelt
- 4) Afrunding

Dagsordens-punkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (Nine)
1) Velkomst og introduktion	1) DIGST ser frem til markedsdialogen og håber på at blive klogere med henblik på yderligere kvalificering af udbudsmaterialet. DIGST vil gerne tage udgangspunkt i spørgerammen og har tre emner herfra som ønskes uddybet på dette møde. Referat fra mødet bliver videresendt til Nine til kommentering, før det bliver offentliggjort på digst.dk. DIGST har tre emner, som drøftes på mødet: 1) Type af cloud, 2) open source og 3) opdelingen mellem standard- og specialudviklet software.	1) Nine har forberedt en præsentation om virksomheden og om den tilsendte spørgeramme. Nine er en del af Trifork-koncernen, og begge er udviklingshuse, men i dag repræsenterer de fremmødte Nine og ikke Trifork.

2) Spørgsmål til spørgeramme	<u>Typen af cloud</u> 2.1) Hvad er Nines overvejelser vedrørende cloud-typer? Hvilke udfordringer eksisterer angående cloud efter Nines mening?	2.1) Nine gennemgår deres vision for den nye version af NemKonto. Nine anbefaler, at løsningen udvikles og driftes som en Cloud Native-løsning, da dette giver fleksibilitet og stabilitet i udviklingen og driften, og at arkitekturen af systemet driftes som containers, da det gør løsningen flytbar. Nine mener, at private cloud med fordel kan anvendes til NemKonto, og at driften bør ligge hos et dansk datacenter, som er placeret i Danmark. De mener på nuværende tidspunkt ikke umiddelbart, at softwaren til NemKonto skal ligge i en public cloud. Nine pointerer, at man kan benytte en proprietær løsning, eller bruge Kubernetes, som er cloud-baseret og open source. Det foreslås, at en private cloud skal ligge hos DIGST, men at nogle dele eventuelt kan ligge i en public cloud, hvilket også kan være mere omkostningseffektivt. En containerbaseret løsning vil også sikre flytbarheden, hvis, for eksempel, lovgivning og praksis for systemer, der håndterer personrelaterede data, udvikler sig. Dette giver også en flytbarhed på tværs af forskellige typer af clouds og på tværs af driftsleverandører. 2.1.1) I lyset af bl.a. Schrems II mener Nine, at private cloud bør bruges til NemKonto, og at driften bør ligge hos et dansk datacenter, som er placeret i Danmark. Nine pointerer dog, at kravet om, at data og udvikling skal ligge i EU, kan give begrænsninger, da det kan påvirke, hvilke medarbejdere der kan arbejde på
-------------------------------------	---	--

	2.1.1) DIGST vil gerne have input til, hvad der er vigtigt at kravstille vedrørende overholdelse af gældende lovgivning (Schrems II), og ønsker at høre hvad Nine gør, for at data og applikation ikke ligger uden for EU.	projektet. Det kan særligt påvirke sikkerhedsgodkendelserne af medarbejderne på projektet, da dette afhænger af, hvor de kommer fra. Nine mener, at det er vigtigt, at Schrems II-dommens betydning for lokation af data står helt klart i udbudsmaterialet. Nine mener at det kan være fordelagtigt, at data og udviklingen af løsningen er i Danmark. 2.1.2) Der kan være sikkerhedsproblemer, hvis en udvikler sidder uden for EU. Man skal derfor sikre netværkssegmentering og isolering i forbindelse med multi-tenancy, hvor flere har adgang til softwaren. Hvis Kubernetes anvendes i løsningen kan det deles med andre aktører, så længe løsningen kører i sit eget Kubernetes-cluster. Nine mener, at der således bør være minimum to Kubernetes-clusters – ét produktionscluster og ét ikke-produktionscluster. På denne måde er Kubernetes cluster-isoleret.
--	---	--

Dagsordens- punkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (Nine)
	2.1.2) DIGST' ønsker en uddybning fra Nine angående 'data at rest' og kryptering af data fra markedsdialogens spørgeramme.	

2) Spørgsmål til spørgeramme	<u>Open source</u> 2.2) Hvad er Nines overvejelser vedrørende brug af open source? Og hvilke konsekvenser ser Nine ved anvendelsen af dette? 2.2.1) Skal man have en klarhed over, hvilke sikkerhedselementer der er i software i forhold til udbud?	2.2) Både community- og leverandørsupporterede open source-produkter vil egne sig til NemKonto-løsningen. Nine bruger Digital Post som et eksempel, hvor hele løsningen er lavet på open source. Nine arbejder hovedsageligt med open source og kan se flere fordele ved det, blandt andet fordi der kan ske en automatisk scanning af sikkerhed og der er flere om at opdatere open source-komponenterne. Man bør bruge open source fra leverandører, hvor der løbende er releases og opdateringer, hvilket også gælder for proprietær software, og man bør vælge leverandører, hvor man kan sikre sig, at sikkerhed og licenserne er i orden. 2.2.1) Ja. Visse typer af software har ikke de nødvendige sikkerhedselementer, mens andre typer har det. Ikke alle licenser af software kan bruges i den forbindelse, og det bør man derfor kigge på. 2.2.2) Nines erfaring er, at der er størst support, hvor der er et community. Leverandører og supporten til open source kan være ejet af andre, hvilket kan give nogle udfordringer. Nine mener ikke, at der er noget, man skal være opmærksom på i forhold til udbudsmaterialet angående dette. Man bør holde variation og kompleksitet nede og sigte efter fleksibilitet i løsningen. En kompleks løsning gør håndteringen svær, og fleksibiliteten og flytbarheden påvirkes og mindskes.
-------------------------------------	---	--

Dagsordens- punkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (Nine)
	2.2.2) Hvordan vil Nine anbefale at bruge open source? Er det supporteret, eller er det en leverandør, som står for det?	

2) Spørgsmål til spørgeramme	<u>Opdelingen mellem standard- og specialudviklet software</u> 2.3) Kan Nine uddybe, hvor I med fordel ser et behov for specialudviklet software? Og hvorfor? 2.3.1) Så standardsoftware bør bruges til service og bør ikke ændres?	2.3) Nine mener ikke, at man skal tilkøbe standardsoftware-systemer for derefter at tilpasse disse indkøbte standardprodukter, da det kan give udfordringer. Dette begrundes med, at der kan være risici ved at tilkøbe løsninger og derefter bygge oven på disse. Tilpasningerne vil ofte gøre opdateringer omkostningsfulde og risikable – i nogle tilfælde umulige. Nine pointerer, at mange former for standardsoftware ikke er tilstrækkelige for NemKontos behov. I visse dele af en ikke-proprietær platform kan standardsoftware umiddelbart bruges, når det er til drift. 2.3.1) Ifølge Nine, skal man stille samme krav til standard- som til specialsoftware. Skalerbarhed, sikkerhed, performance, brug og flytning af data skal overvejes i den fremtidige løsning. I forhold til et eventuelt leverandørskifte, påpeger Nine, at open source-software er tilgængeligt for alle på markedet. Hvis softwaren ikke er tilgængelig for alle, er ikke alle aktører på markedet stillet lige. Dette understøttes af, at meget proprietær software kræver indgåelse af partnerskaber med leverandører heraf, samt adgang til uddannelse m.m. Når standardsoftware bruges til fx operativsystemer og databaser, er der ikke behov for at ændre i koden, og derfor er det mere oplagt at bruge standardsoftware dér. 2.3.2) Nine pointerer, at særligt adgang til løsningens kildekode, samt værktøjer til udvikling, build og deployment, for en fremtidig leverandør skal tages med i overvejelserne, så løsningen fremover er flytbar. Det er vigtigt, at systemet kan deployes, så der ikke bare er et skifte af leverandør, men at det er tilgængeligt ved et leverandørskifte. Tilgængelighed og flytbarhed bør derfor tænkes igennem hele
-------------------------------------	--	--

Dagsordenspunkt	Digitaliseringsstyrelsen	Markedsaktør (Nine)
	2.3.2) Hvilke overvejelser har Nine angående flytbarheden af løsningen?	systemet. Nine nævner, at for eksempel KOMBIT har fokuseret meget på ”overdragelighed” i forbindelse med it-løsninger og –projekter, og at det kan være en mulig kilde til inspiration.
3) Eventuelle spørgsmål	3) Det er forventningen, at udbudsmaterialet ikke sendes i høring.	3) Sender DIGST udbudsmaterialet i høring?
4) Afrunding	Der er ikke flere spørgsmål blandt de fremmødte. Tak for i dag.	

